

Reminiscence

Po delší době jsem šel pěšky okolo rozlehlého areálu Státního zdravotního ústavu a téměř bych minul dům, kde bydlel doc. Petr, populární a dlouholetý učitel v někdejším ústavu pro doškolování lékařů. Uvědomil jsem si jak, brzo zapomínáme na lidi, kteří nám sešli z očí. Pár kroků odtud, na rohu ulic U zdravotního ústavu a Šrobárovy, je dům, jehož prvním obyvatelem byl zakladatel ústavu prof. Kučera a bydleli tam i další ředitelé, naposled prof. Hons, který měl smutnou čest zažít dezintegraci SZÚ v roce 1952. Dlouhá léta tu žil prof. Symon, představitel obecné a komunální hygieny druhé poloviny minulého století. V roce 1982 si vysloužil neadekvátní politický útok z Ministerstva zdravotnictví za to, že si dovolil kritizovat nedostatečnou úroveň znalostí hygieniků u atestací. Byli jsme ho navštívit s prof. Benckem na Vánoce, rok před jeho úmrtím, a velmi jsme ho potěšili. Trvale upoután na lůžko ožil, když jsme při sklence moravské frankovky zavzpomínali na společné zážitky.

Na mnoha hygienických stanicích se mi vybaví vzpomínka na někoho z výrazných osobností hygieny. Na doc. Hlínu nebo Tichého v unikátních budovách KHS v Ústí nad Labem, nebo v paneláku bývalé „ohesky“ v Karviné, na tragicky zesnulého dr. Mališe, nadšeného zastánce moderních směrů v činnosti OHS. Po Píseckém náměstí neprojdou bez vzpomínky na výřečného dr. Hanáčka. Jezdívám jsem tam jako asistent z fakulty za studenty na prázdninových praxích stejně jako do Českých Budějovic za dr. Hořejším a milým dr. Vítem. Ani jeden z nás si tehdy nepomyslel, že jeho syn se stane hlavním hygienikem. Nejde ale jen o osobnosti s univerzitními tituly. Zkušenostmi, rozhledem a hloubkou vzdělání byl skutečnou ozdobou hygienické služby asistent Ondřej Junek z jihočeské KHS a nebyl sám ze špičkových AHS.

Jací to byli lidé, kteří nám zanechali odkaz stále živý, pokud si na ně jen na chvilíčku vzpomeneme! Charismatický profesor Janda mě poprvé uchvátil, když oslovil v posluchárně chemického ústavu lékařské fakulty mediky hygienické fakulty, tuším v roce 1954, a nastínil atraktivní práci v hygieně, nebo doc. Václav Burian, který dal do zaníceného zájmu o hygienu všechno, co vůbec člověk může dát. A profesor Volf, výživář s neuvěřitelným rozsahem teoretických znalostí. Poznal jsem ho jako student – brigádník při hygienickém dozoru na spartakiádě a nikdy bych nevěřil, jak skvěle se vyznal i v každodenní kontrolní praxi. Z pracovníků v oblasti hygieny musím ještě připomenout profesory Vaníčka a Halačku, osobnosti s širokým medicínským rozhledem. Oba svým způsobem výrazně kultivovali rozvoj hygieny.

V někdejší redakční radě Československé hygieny jsem se velmi sblížil s prof. Havránkem, tvůrcem medicínských základů prevence hluku a osobně poznal slovenské hygieniky, rázovitého prof. Kukuru nebo gentlemana vzhledem i vystupováním prof. Rosívala. Mnohé společné starosti jsme prožili s dr. Masiarem, slovenským kolegou ve funkci hlavního hygienika. Civilní hygiena měla vždycky blízko k vojenské a mnohá odborná setkání bývala společná a kořeněná družným plukovníkem prof. Oldřichem Vincentem.

Celá řada vynikajících budovatelů moderní hygieny je stále mezi námi. Dr. Mojmír Hrubý, zanícený komunální hygienik, někdejší slavný a přísný examinator asistentů hygienické služby, dr. Kotěšovec, který dosáhl s teplickou stanicí mezinárodního věhlasu, nebo prof. Kotulán, k němuž jsme jezdili pro rozumy o využití počítačů v době, kdy o nich málokdo věděl něco užitečného.

Čtenáře možná napadne, k čemu že jsou tyhle řádky dobré. Chci připomenout, že máme mnoho osobností, jejichž význam a zajímavý život měl pro společnost i obor zásadní význam. Kde by byla česká a slovenská hygiena bez nich? Jak by ji vnímala veřejnost? Co bychom dnes hájili, reformovali, transformovali a privatizovali a na jakých základech bychom stáli? Budoucnost se nerodí dnes, její kořeny vznikaly už včera. Strom, který z nich vyrostl, je zřejmě silný, když vydrží tolik prořezávání větví a roubování.

Jaroslav Kříž